

POSUDOK ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Téma: Úskalia voličského hlasu a možnosti jeho posilnenia v zastupiteľskej demokracii v podmienkach SR

Typ záverečnej práce: Habilitačná práca

Autor: PhDr. Natália Kováčová, PhD.

Oponent: prof. PhDr. Monika Čambáliková, CSc.

P.č.	Kritériá hodnotenia záverečnej práce
1.	Aktuálnosť témy Habilitačná práca výraznou mierou prispieva k objasneniu hlbších súvislostí medzi súčasnou podobou volebného systému v SR (ergo systému zastupiteľskej demokracie a pomerného volebného systému) a skutočnou váhou voličského hlasu pri kreovaní volených zastupiteľských orgánov, s osobitným dôrazom na personálne zloženie parlamentu. Poučeným (teoreticko-konceptuálne náležite rámcovaným) a pozorným (relevantnou empiriou podloženým) skúmaním problematiky analyzuje príčiny i dôsledky skúmaného fenoménu, pričom odhaľuje aj určité slabé miesta súčasného nastavenia volebného systému v SR a následne uvažuje o možných návrhoch na jeho zlepšenie prostredníctvom zvýšenia váhy voličského hlasu (ergo prostredníctvom vyššej miery premietnutia voličskej vôle do personálneho zloženia parlamentu). Tým, že upriamuje pozornosť na dôležitosť (každého) voličského hlasu, zdôrazňuje dôležitosť (každého) občana – voliča a jeho participácie (nielen vo voľbách) na kvalitu demokracie. Úvaha, návrhy a opatrenia smerujúce k zvyšovaniu občianskej participácie, ako aj (v súčasnosti mimoriadne klesajúcej) dôvery vo volených predstaviteľov a demokratické inštitúcie je témou na súčasnom Slovensku nepochybne aktuálnou.
2.	Formálna stránka práce Predložená habilitačná práca je kvalitne spracovaná aj po formálnej stránke. Text práce je prehľadne členený a logicky štruktúrovaný, názvy kapitol a podkapitol sú výstižné a súladné s ich obsahom. Text práce má všetky atribúty vedecko-odborného textu. Práca je napísaná kultivovaným jazykom a štýlom. Tabuľky a grafy sú prehľadné, dobre čitateľné, kvalitne spracované a vhodne dopĺňajú text. Pri konceptualizácii, analýze a explanácii skúmanej problematiky sa vhodne využíva široké spektrum relevantnej zahraničnej, ako aj domácej literatúry, ktorá je v texte práce korektne citovaná.
3.	Obsahová stránka práce Primárna pozornosť sa v habilitačnej práci venuje prepadnutému a prednostnému (preferenčnému) hlasu vo voľbách, s dôrazom na parlamentné voľby a voľby do VÚC, od čoho sa odvíja obsahové zameranie, stanovenie výskumných cieľov a hypotéz, ako aj metodologických postupov práce. Práca približuje mechanizmus modifikovania voličského hlasu do podoby poslaneckého mandátu. Skúma vplyv tak prepadnutých, ako aj preferenčných hlasov na volebné výsledky. Objasňuje váhu a význam hlasu jednotlivého voliča, ako aj pozíciu nevoliča vo volebnom a politickom systéme. S cieľom eliminácie úskalí pri relevancii voličského hlasu hľadá možné riešenia, smerujúce k posilneniu jeho silového potenciálu (a to predovšetkým v zmysle zabránenia jeho prepadnutiu). Uvádza prepočty a simuluje modely možných alternatívnych riešení, najmä však ponúka do diskusie vyargumentované návrhy na posilnenie vplyvu a váhy voličského hlasu – a to tak na úrovni NR SR, ako aj VÚC.
4.	Použitá metodológia

	Použitá metodológia (najmä metóda analýzy a syntézy poznatkov, deskriptívna, historická, komparatívna, deduktívna), s využitím štatistických dát a obohatená (predovšetkým vlastnými) modelovými výpočtami a simuláciou relevantných modelových situácií bola vhodne zvolená, náležite explicitne odôvodnená a efektívne využívaná v súlade s celkovým obsahom a zameraním habilitačnej práce, ako aj s dosahovaním stanovených výskumných cieľov a verifikáciou formulovaných hypotéz.
5.	Posúdenie prínosu záverečnej práce a jej použiteľnosť Z hľadiska možnej praktickej využiteľnosti je práca prínosná najmä tým, že identifikuje slabé miesta súčasného nastavenia volebného systému a ponúka možné alternatívne riešenia, účinky ktorých modelovo vyhodnocuje, a tiež ich podrobuje kritickému posúdeniu. Možné navrhované vylepšenia súčasného volebného systému predkladá primárne ako stimuly pre spoločensko-politickú diskusiu, účastníkmi ktorej by mali byť nielen akademici a politici, ale aj tu by mal dostať priestor aj hlas voličov (občianskej verejnosti). Predmetom tejto diskusie môže byť modifikácia súčasného volebného obvodu (ako primárneho determinanta preferenčného hlasu), ako aj spôsob kreovania volebných kandidátnych listín, či výšky súčasného volebného kvóra.
6.	Odporúčanie autorovi práce Spracovať/uviesť predložený text habilitačnej práce do podoby vedecko-odbornej monografie.
7.	Otázka oponenta Autori Power a Garand (T. J. Power – J. C. Garand, 2007) pri skúmaní determinantov neplatného hlasovania uvádzajú tri skupiny faktorov: sociálno-demografické, inštitucionálne (volebný systém, veľkosť volebného obvodu) a politické (nedostatok dôvery, participácie, protestné správanie, odcudzenie). Tieto determinanty (v tej či onej miere) neopomínate ani Vy vo Vašej habilitačnej práci. Ktoré z nich sú podľa Vášho názoru pre vysvetlenie neplatného hlasovania u nás v súčasnosti kľúčové? Považujete mieru vplyvu týchto determinantov za stabilnú, alebo pozorujete (či predpokladáte) ich dynamiku?
8.	Celkové hodnotenie práce Posudzovaná habilitačná práca je uceleným vedecko-odborným výstupom, prínosným tak hľadiska politologickej teórie, ako aj spoločensko-politickej praxe. Prispieva k rozvoju teoretického poznania tým, že v našom prostredí zapĺňa určitú medzeru na úrovni akademických analýz, a z hľadiska praktickej využiteľnosti prináša pozoruhodné podnety pre diskusiu, ako aj budúcu možnú modifikáciu súčasného nastavenia volebného systému. Habilitantka touto prácou nadväzuje na základnú líniu svojej samostatnej vedecko-výskumnej práce, meritom ktorej je problematika občianskej a politickej participácie, volieb a volebných systémov a voličského správania. V tejto práci poznávanie predmetnej komplexnej problematiky opäť posúva a ďalej tvorivo rozvíja skúmaním jej ďalšej relevantnej dimenzie, tentoraz prostredníctvom špecifickej optiky voličského hlasu a jeho potenciálu. Výsledkom jej úsilia je odborne-vedecky i autorsky poctivé dielo. Kvalita posudzovanej habilitačnej práce, rovnako ako vysoká kvalita vedecko-výskumnej, pedagogickej a publikačnej činnosti habilitantky vo všeobecnosti, ma vedie k záveru jednoznačne odporúčať udeliť PhDr. Natálii Kováčovej, CSc. titul docentky v odbore politológia.

Záverečnú prácu hodnotím:

Banská Bystrica 23.03.2021

Podpis: _____